

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԳՈՐԻՍԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ
ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՏԵՂՆ ՈՒ ԴԵՐԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

ԱՌԱՐԿԱ

Աշխարհագրություն

ՀԵՂԻՆԱԿ

Հերմինե Գրիգորյան

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ Ներքին խնամքի միջնակարգ դպրոց

Աշխատանքը թույլատրված է պաշտպանության

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԳԻՏ. ՂԵԿԱՎԱՐ՝ Հ. Ս. Ալավերդյան, ԳՊՀ դասախոս

ԳՈՐԻՍ 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....	3
Էկոլոգիական մշակույթի տեղն ու դերը ժամանակակից աշխարհագրական կրթության համակարգում.....	4
Էկոլոգիական կրթություն, էկոլոգիական դաստիարակություն և էկոլոգիական մշակույթ հասկացությունները.....	8
Եզրակացություններ.....	13
Օգտագործած գրականության ցանկ.....	14

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտության թեմայի արդիականությունը պայմանավորված այն հանգամանքով, որ բնապահպանական խնդիրների մասին դպրոցականների իրազեկվածությունը չափազանց կարևոր է: Անձի վրա նպատակաուղղված ազդեցության համակարգ, պետության հանդեպ քաղաքացիական պարտքի և բարոյական պատասխանատվության զգացում ձևավորելու համար շրջակա միջավայրը, բնության և նրա ռեսուրսների նկատմամբ զգույշ վերաբերմունքը բնապահպանական վտանգների հաղթահարման ամենակարևոր միջոցն է:

Դպրոցականների էկոլոգիական մշակույթի ձևավորման խնդիրը մանկավարժության մեջ կարևոր տեղ է զբաղեցնում և պահանջում է համակողմանի դիտարկում և խորը ուսումնասիրություն ոչ միայն տեսական, այլև երեխաների հետ գործնական աշխատանքի կազմակերպման մակարդակում:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակն է ցուց տալ, որ կրթության արդիականացման ներկա փուլում անհրաժեշտություն է առաջանում նորացնել նաև էկոլոգիական կրթության տեսական և գիտամեթոդական հիմքերը՝ այն հնարավորինս վերափոխելով կայուն զարգացման համար անհրաժեշտ կրթության: Ուսումնական առարկաների էկոլոգացումն իրականացվում է տվյալ առարկայի բովանդակության մեջ էկոլոգիական տարրերի, գաղափարների, սկզբունքների, հասկացությունների, մոտեցումների նկատմամբ՝ հաշվի առնելով սովորողների տարիքային առանձնահատկությունները, ինչպես նաև առարկայի բնույթը:

Ժամանակակից մանկավարժական գիտության մեջ մարդու էկոլոգիական մշակույթը հասկացվում է որպես մտքում և գործունեության մեջ ռացիոնալ բնապահպանական կառավարման սկզբունքների հաստատում, սոցիալ-տնտեսական խնդիրները լուծելու հմտությունների յուրացում՝ առանց շրջակա միջավայրին և մարդկանց առողջությունը վնասելու, սա անհրաժեշտություն է: և տնտեսության ռեժիմին հետևելու կարողություն՝ որպես համազգային գործ:

ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՏԵՂՆ ՈՒ ԴԵՐՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Էկոլոգիական մշակույթը գիտնականների կողմից դիտվում է որպես մարդու և բնության միասնության մշակույթ, մարդկանց սոցիալական կարիքների և կարիքների ներդաշնակ միաձուլում, բնության բնականոն գոյության և զարգացման հետ: Էկոլոգիական մշակույթին տիրապետող անձը իր գործունեության բոլոր տեսակները ստորադասում է բնական ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման պահանջներին, հոգ է տանում շրջակա միջավայրի բարելավման մասին, թույլ չի տալիս դրա ոչնչացումն ու աղտոտումը: Ուստի նա պետք է տիրապետի գիտական գիտելիքներին, յուրացնի համամարդկային արժեքները, կողմնորոշումները դեպի բնությունը, ինչպես նաև զարգացնի գործնական հմտություններ բնական միջավայրի բարենպաստ պայմանները պահպանելու համար: Հետևաբար, «Էկոլոգիական մշակույթ» հասկացությունը բարդ է և բազմակողմանի:

Ժամանակակից դարաշրջանի հակասություններից մեկը, որն ազդում է քաղաքակրթության գոյության հիմքերի վրա, հասարակության և բնության անընդհատ խորացող հակասությունն է:

Ներկայումս մարդու և բնության փոխազդեցության, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի վրա մարդկային հասարակության ազդեցության էկոլոգիական խնդիրը շատ սուր է դարձել և հսկայական մասշտաբներ է ստացել: Սա նշանակում է, որ բնապահպանական և բարոյական խնդիրը վերածվում է բնության վրա մարդկանց ինքնաբուխ ազդեցությունը կանխելու խնդրի, նրա հետ գիտակցաբար, նպատակաուղղված, համակարգված զարգացող փոխգործակցության: Նման փոխազդեցությունն իրագործելի է, եթե յուրաքանչյուր մարդ ունի էկոլոգիական և բարոյական մշակույթի, էկոլոգիական և բարոյական գիտակցության բավարար մակարդակ, որի ձևավորումը սկսվում է մանկությունից և շարունակվում ողջ կյանքի ընթացքում: Ներկայիս էկոլոգիական իրավիճակն այնպիսին է, որ առանց հասարակական կյանքի գրեթե բոլոր ոլորտներում արմատական և համապարփակ փոփոխությունների հնարավոր չէ անել:

Մարդու և շրջակա միջավայրի փոխհարաբերությունների ժամանակակից խնդիրները կարող են լուծվել միայն այն դեպքում, եթե բոլոր մարդիկ ձևավորեն էկոլոգիական աշխարհայացք, բարելավեն իրենց բնապահպանական իրազեկվածությունն ու մշակույթը և հասկանան կայուն զարգացման սկզբունքների իրականացման անհրաժեշտությունը:

Բնապահպանական կրթությունն ու դաստիարակությունը հնարավոր է միայն այն դեպքում, եթե առարկայի բովանդակությունը նպաստում է էկոլոգիապես արժեքավոր կողմնորոշումների զարգացմանը, այսինքն. օգնում է գիտակցել բնության մնայուն արժեքը մարդու նյութական, ճանաչողական, գեղագիտական և հոգևոր կարիքները բավարարելու համար:

Դպրոցական կրթությունը պետք է բարելավի մատաղ սերնդի աշխարհագրական և բնապահպանական գրագիտությունը և մշակույթը, սերմանի բնության հետ շփվելու կարողությունը, բարձրացնի բնական բազմազանության պահպանման անհրաժեշտության ըմբռնումը որպես կենսոլորտի կայուն զարգացման, սեփական կենսագործունեության պահպանման կարևոր պայման և այլն:

Ինչպե՞ս կարելի է դպրոցականների մոտ էկոլոգիական մշակույթ ձևավորել աշխարհագրություն ուսումնասիրելիս:

Բնապահպանական կրթության կարևորության մասին այժմ ոչ ոք չի վիճում: Ակնհայտ է նաև, որ ինչքան ավելի վաղ է երեխան ըմբռնում այս գիտության հիմունքները, այնքան էկոլոգիապես ավելի գրագետ մարդ կլինի՝ անկախ ապագա մասնագիտությունից:

Այս աշխատանքի նպատակը աշակերտների էկոլոգիական մշակույթի ձևավորման մեթոդների մշակումն է դասարանում և արտադասարանական գործունեության համար շրջակա միջավայրի և սեփական առողջության համար՝ հիմնված բնապահպանական գիտակցության կրթության և հայրենի հողի բնության նկատմամբ էկոլոգիապես գրագետ վերաբերմունքի վրա:

Նպատակին հասնելու համար պետք է կատարել հետևյալ քայլերը.

- Վերլուծել այս ուղղությամբ գիտական, մեթոդական, մանկավարժական գրականությունը.
- Աշակերտներին դրդել դասարանում միջավայրի մասին գիտելիքները մշտապես համալրելու համար:
- Նպաստել ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը, մարդու տնտեսական գործունեության հնարավոր հետևանքները կանխատեսելու կարողության զարգացմանը:
- Ապահովել հետազոտական հմտությունների, կարողությունների զարգացումը, սովորեցնել էկոլոգիապես հիմնավոր որոշումներ կայացնել և ինքնուրույն ձեռք բերել նոր գիտելիքներ արտադարձական գործունեության մեջ:
- Ներգրավել աշակերտներին գործնական գործունեության մեջ՝ տեղական նշանակության բնապահպանական խնդիրների լուծման համար:
- Բարձրացնել հետաքրքրությունը առարկայի նկատմամբ և արդյունքում բարելավել գիտելիքների որակը և դրա համար պատրաստվածության մակարդակը:

Դասի աշխատանքները ներառում են՝ սովորողների բնապահպանական կրթության սկզբունքներն ու մոտեցումները, բնապահպանական կրթության տեղն ու դերը աշխարհագրության ուսուցման համակարգում: Աշխատանքում ընդգծված են աշակերտների էկոլոգիական մշակույթի ձևավորման գործում նպատակին հասնելու մանկավարժական մեթոդները, տեխնիկան, ձևերն ու միջոցները և դրանից բխող խնդիրները:

Մարդկության ապրած համաշխարհային բնապահպանական ճգնաժամի համատեքստում անհրաժեշտ է շարունակական բնապահպանական կրթություն, որի հիմնական նպատակն է ձևավորել բնության նկատմամբ վերաբերմունքի նոր տեսակ՝ հիմնված անհատի էկոլոգիական մշակույթի դաստիարակության վրա:

Ժամանակակից կրթական համակարգը հիմնված է այնպիսի հասկացությունների վրա, ինչպիսիք են գիտելիքը և զարգացումը: Այն կոչված է նպաստելու աշակերտներին ոչ միայն գիտելիքներով զինելուն, այլև նոր գիտելիքների յուրացմանն ուղղված շարունակական անկախ և ստեղծագործ մոտեցման նրանց

անհրաժեշտության ձևավորմանը, հնարավորություններ ստեղծելու ինքնակրթության հմտությունների և կարողությունների զարգացման համար:

Բնապահպանական կրթությունը ներառում է անհատի ուսուցման, դաստիարակության և զարգացման շարունակական գործընթաց, որն ուղղված է գիտական և գործնական գիտելիքների և հմտությունների, ինչպես նաև արժեքային կողմնորոշումների, վարքագծի և գործունեության համակարգի ձևավորմանը:

Բնապահպանական կրթությունը ինտեգրացիոն դեր է խաղում հանրակրթության ողջ համակարգում: Այն իրականացնում է հետևյալ մանկավարժական գործառույթները. նպաստում է աշակերտների մոտ աշխարհի միասնական պատկերի ձևավորմանն ու զարգացմանը. ամբողջ դպրոցական կրթության մարդկայնացման էական բաղադրիչն է. ձևավորում է ընդհանուր կրթական և համընդհանուր հմտություններ՝ կանխատեսելու իրենց և այլ մարդկանց գործունեությունը ուսումնական գործընթացում: Այն թույլ է տալիս հասկանալ, որ մարդը բնության մի մասն է, նրա նպատակը, իմանալ օրենքները, որոնցով ապրում և զարգանում է բնությունը, և իր գործողություններում առաջնորդվել այդ օրենքներով. հասկանալ էկոլոգիայի ժամանակակից խնդիրները և գիտակցել դրանց արդիականությունը յուրաքանչյուր մարդու համար անհատապես, բնապահպանական խնդիրների լուծմանը անձնական մասնակցություն ունենալու ցանկություն առաջացնել:

Էկոլոգիական կրթություն, Էկոլոգիական դաստիարակություն և Էկոլոգիական մշակույթ հասկացությունները

Էկոլոգիական կրթության և դաստիարակության մասին ՀՀ օրենքում Էկոլոգիական կրթություն, Էկոլոգիական դաստիարակություն և Էկոլոգիական մշակույթ հասկացությունները սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Էկոլոգիական կրթություն` անընդմեջ գործընթաց է` նպատակաուղղված անձի Էկոլոգիական գիտելիքների ուսուցմանը, Էկոլոգիական դաստիարակությանը, Էկոլոգիական մշակույթի արմատավորմանը, շրջակա միջավայրի պահպանության, բնօգտագործման և Էկոլոգիական անվտանգության բնագավառում անձի ճիշտ և խելամիտ կողմնորոշմանը, ունակությունների դրսևորմանը և վարքագծի ձևավորմանը

Էկոլոգիական դաստիարակություն` Էկոլոգիայի մշակույթի հիմքը և անբաժանելի մասն է, շրջակա միջավայրի նկատմամբ բարոյագիտակցական վերաբերմունքի մակարդակի բարձրացմանը նպատակաուղղված անընդմեջ, համակարգված գործընթաց, որը հնարավորություն է տալիս քաղաքացիներին ձեռք բերել գիտելիքներ և կարողություններ, ձևավորել հմտություններ և բացահայտել ունակություններ, դրսևորել բարոյական չափանիշներ և վարքագիծ` բնության հետ փոխներգործության ընթացքում.

Էկոլոգիական մշակույթ` մարդու և բնության ներդաշնակ փոխազդեցության զարգացման մակարդակ, որը բնութագրվում է մարդկության կողմից Էկոլոգիական հիմնախնդիրների առաջնահերթ լուծման գիտակցությամբ ու գիտական հիմնավորվածությամբ, ինչը նպաստում է առողջ ապրելակերպին, սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացմանը, երկրի և յուրաքանչյուր անձի Էկոլոգիական անվտանգությանը, սերունդների համերաշխությանը` օգտագործելով բնության հնարավորությունները:

Էկոլոգիական մշակույթը բնության նկատմամբ զգույշ վերաբերմունքի ձևավորումն ու զարգացումն է` ապահովելով աշակերտների կողմից բնության գիտակցումը որպես մարդու անհրաժեշտ և անփոխարինելի միջավայր:

Էկոլոգիական մշակույթի ձևավորման անհրաժեշտությունը արդիականացել է վերջին տասնամյակներում, երբ բնական միջավայրի վրա մարդու ազդեցության

միջոցներն այնքան հզոր են դարձել, որ նույնիսկ մեկ անձի գործողությունները կարող են զգալի, իսկ որոշ դեպքերում՝ անուղղելի վնաս հասցնել դրան:

Գիտնականները համակարծիք էին, որ բնապահպանական խնդիրներն ու աղետները կապված են բնակչության կրթության՝ դրա անբավարարության կամ պակասի հետ և առաջացրել են սպառողական վերաբերմունք բնության նկատմամբ: Էկոլոգիական մշակույթի, էկոլոգիական գիտակցության ու մտածողության ձեռքբերումը մարդկության համար այս իրավիճակից միակ ելքն է: Պետք է ձևավորել մարդու նոր տեսակ՝ նոր էկոլոգիական մտածողությամբ, որն ունակ է գիտակցելու իր գործողությունների հետևանքները շրջակա միջավայրի նկատմամբ և կարող է ապրել բնության հետ հարաբերական ներդաշնակությամբ: Բնության նկատմամբ հարգանքը պետք է լինի բոլոր տարիքի մարդկանց վարքի նորմ:

Նույնիսկ մանկության տարիներին դրվում են անհատականության հիմքերը, ներառյալ բնության և շրջակա աշխարհի նկատմամբ դրական վերաբերմունքը: Վաղ տարիքից երեխային պետք է սովորեցնել, որ սիրելի բնությունը նշանակում է բարիք գործել՝ ստիպելով նրան մտածել, թե ինչպես «մեր տունը»՝ բնության տունը, կդառնա ավելի լավը: Նրա վիճակից է կախված երեխաների ապագան ու նրանց առողջությունը: Երեխաները շատ զգայուն են վատ միջավայրի նկատմամբ:

Ուսանողների բնապահպանական կրթության վրա աշխատելու համակարգը պետք է զուգահեռաբար ընթանա մեծահասակների աշխատանքի հետ՝ բարձրացնելու իրենց սեփական բնապահպանական իրազեկությունը և բարելավելու անձնական աճը, քանի որ միայն այդպիսի մարդն է էկոլոգիապես խոստումնալից: Այս առումով, կայուն զարգացման հայեցակարգում շարունակական բնապահպանական կրթության և դաստիարակության համակարգի ֆունկցիոնալ նպատակը բնապահպանական հայացքով նոր անհատականության ձևավորումն է, որը թույլ է տալիս ապրել բնության հետ ներդաշնակ և վերացնում է սուր սոցիալական հակամարտությունները: Բնապահպանական դաստիարակությունը և կրթությունը պետք է դառնան բնապահպանական անվտանգության գիտական և բարոյական երաշխավորը՝ անձի, հասարակության, բնության կենսական շահերի պաշտպանությունը շրջակա միջավայրի վրա մարդածին կամ բնական ազդեցությամբ ստեղծված իրական սպառնալիքներից: .

Աշխարհագրությունն այն առարկաներից է, որը չափազանց մեծ հնարավորություններ ունի դեռահասների համակողմանի կրթության և էկոլոգիական մշակույթի ձևավորման համար: Առաջին հերթին աշխարհագրության ուսումնասիրությունը դնում է տարածական մտածողության հիմքերը, որոնց օգնությամբ ընկալվում են բնության, բնակչության, տնտեսության զարգացման տարածական կողմերը, առարկայի ուսումնասիրությունը զարգացնում է յուրաքանչյուր մարդու անձնական վերաբերմունքը հարգելու շրջակա միջավայրը, ձևավորում է էկոլոգիական մշակույթ. աշխարհագրությունը նպաստում է աշակերտների սոցիալական դիրքի ձևավորմանը՝ «Ես բնակիչ եմ», «Ես բանվոր եմ», «Ես գիտաշխատող եմ»:

Ուսումնաճանաչողական դրդապատճառները տարբերվում են ճանաչողական հետաքրքրություններից նրանով, որ դրանք ոչ թե պարզապես ուղղված են շրջապատող իրականության երևույթների մասին տեղեկատվության ձեռքբերմանը, այլ ուսումնասիրվող ուսումնական առարկայի կոնկրետ բնագավառում անհրաժեշտ գործողության եղանակների յուրացմանը:

Ուսումնական գործունեության նպատակադրումը ձևավորվում է ուսումնաճանաչողական դրդապատճառներով, որոնց թվին են պատկանում ուսումնական գործողությունների ընդհանրացված եղանակներ ձեռք բերելու դրդապատճառները:

Դպրոցականի դիրքորոշման հետ առնչվող դրդապատճառները հասարակական և ճանաչողական բովանդակություն ունեն. դպրոցականները կատարելագործում են իրենց և զարգացնում են այլ տեսակետներ ու հեռանկարներ ընկալելու կարողություններ, որոնց շնորհիվ և իրականացվում է գործունեությունը:

Դպրոցականների ուսումնաճանաչողական դրդապատճառների ձևավորումը կարևոր նշանակություն ունի և շրջապատող իրականության երևույթների մասին տեղեկատվության ձեռքբերման, և՛ ուսումնասիրվող առարկայի հիմունքների յուրացման, գիտելիքների ձեռքբերման գործում. դրանով էլ պայմանավորված է հետագա ուսուցման հաջողությունը: Ինչպես նշել է Դ.Էլկոնինը, պետք է օգտագործել տարրական ուսուցման շրջանի բոլոր հնարավորությունները երեխաների ուսուցման

դրդապատճառների ձևավորման և մտավոր զարգացման համար: Տարրական դասարաններում դասավանդվող առարկաների փոխադարձ կապերի իրականացումը դիտել ենք որպես կրտսեր դպրոցականների էկոլոգիական կրթության արդյունավետության կարևոր պայման, ուսուցչի կողմից գործադրվող մեթոդական հնար և ուսումնական գործընթացի կազմակերպման սկզբունք: Խոսելով էկոլոգիական կրթության բնագավառում միջառարկայական կապերի դերի ու նշանակության մասին՝ Ի.Դ. Ջվերևը նշում է, որ այդ կապերը ամենից առաջ պայմանավորում են կրթության ողջ կառուցվածքի ամբողջականությունը նրա բաղադրիչները հանդիսացող բնագիտական, հասարակական պատմական, հումանիտար-գեղագիտական ուսումնական առարկաների շարքերով: Միջառարկայական կապերի դասակարգումը մեծ հնարավորություն է ընձեռում կրտսեր դպրոցականների էկոլոգիական կրթության դաստիարակության խնդիրների լուծման գործընթացում նրանցից յուրաքանչյուր խմբի նշանակությունը հստակեցնելու հարցում:

Այսպես՝ միջառարկայական կապերի բովանդակային-տեղեկատվական բլոկը լուծում է դպրոցականների էկոլոգիական լուսավորության, երկրորդ՝ գործունային-գործառնական բլոկը՝ նրանց բնապահպանական պրակտիկ գործունեության կազմակերպման խնդիրները, երրորդ՝ դրդապատճառային-իմաստային բլոկը լուծում է դպրոցականների հոգեկան ոլորտի, էկոլոգիական գիտակցության, բնապահպանական պահանջումների և բնաճանաչողական ընդունակությունների ձևավորման ու զարգացման խնդիրները:

Մեր հետազոտության հիմքում դրել ենք միջառարկայական բնույթի հետևյալ էկոլոգիական գաղափարները՝

- աշխարհի ամբողջականությունը և ճանաչելիությունը,
- մարդ-բնություն-հասարակություն փոխադարձ կապը,
- մարդու ներգործությունը բնության վրա,
- բնությունը և մարդու հոգեկան զարգացումը,
- բնությունը և մարդու առողջությունը,
- բնության և մարդու ստեղծագործական փոխադարձ կապը:

Մենք առանձնացրել ենք նաև էկոլոգիական այն հասկացությունները, որոնք հասանելի են դպրոցականի գիտակցությանը և զարգացման մակարդակին՝ դրանով իսկ որոշակիացնելով դպրոցականների էկոլոգիական կրթության ու դաստիարակության հասկացական կառույցը, որի բաղադրամասերն են՝

- էկոլոգիական կրթությունը,
- էկոլոգիական կրթության հիմնական տեսանկյունները,
- էկոլոգիական կրթության բովանդակությունը,
- էկոլոգիական կրթության կազմակերպման ձևերը,
- էկոլոգիական կրթության մեթոդներն ու հնարները,
- էկոլոգիական դաստիարակության համակարգը,
- էկոլոգիական կրթության պահանջները,
- էկոլոգիական կրթության դրդապատճառները,
- էկոլոգիական գիտակցությունը,
- էկոլոգիական մտածողությունը,
- էկոլոգիական գործունեությունը,
- էկոլոգիական աշխարհայացքը,
- էկոլոգիական մշակույթը:

Աշխարհագրությունը նպաստում է մտածողության ինտեգրված ոճի զարգացմանը, ձևավորում է մարդու հատուկ հայացքն աշխարհի նկատմամբ, ներքին վերաբերմունք ստեղծելու ամբողջական փոխաբերական ներկայացումներ, ինչպես նաև նպաստում է աշխարհագրական գիտելիքների միջառարկայական համակարգմանը և ինտեգրմանը այլ առարկաների հետ. Աշխարհագրության հաղորդակցական գործառույթը մեծանում է, քանի որ այս առարկայի իմացությունը անհրաժեշտ է ամբողջ մոլորակի մարդկանց միջև շփումների, լրատվամիջոցները հասկանալու, զբոսաշրջությունը զարգացնելու և Երկրի տարբեր մասերի բնակիչների միջև կապեր հաստատելու համար:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Էկոլոգիական մշակույթը զարգանում է մարդու և հասարակության «Էկոլոգիական տեղեկատվական հորիզոնի» աստիճանական ընդլայնման գործընթացում: Դրա նախաձեռնումն օգտակար է գոյատևման համար և նպաստում է մարդկային համայնքի համախմբմանը: Պետք է միշտ հիշել, որ մշակույթը փոխանցվում է ոչ թե կենսաբանական ժառանգությամբ, այլ սերունդների միջև հաղորդակցության միջոցով, այսինքն. հաջորդական մշակութային ժառանգության օգնությամբ՝ մարդու ողջ կյանքի ընթացքում դաստիարակության և կրթության շարունակական համակարգի միջոցով:

Իրական մշակույթն իր էությամբ միշտ ձևավորել է գեղեցկության, ճշմարտության և բարության զգացում:

Մարդու հոգեկան զարգացումը առաջին հերթին նրա գործունեության և գիտակցության կայացումն է: Յուրաքանչյուր փուլում հոգեկանի զարգացման աղբյուրներն առնչվում են երեխայի համար առավել նշանակալի, ամբողջական գործունեության տիպին, որն առաջատար է: Ամեն մի տարիքային փուլում երեխայի ամբողջական գործունեությանը բնորոշ են հոգեկան փոփոխությունները: Դրանք տեղի են ունենում նրա գիտակցության, միջավայրի նկատմամբ վերաբերմունքի, ներքին և արտաքին կյանքի մեջ և բնութագրում նրա զարգացման ամբողջ ընթացքը սվյալ փուլում:

ՕԳՏԱԳՈՐԾԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

- 1 Ամիրջանյան Յու. Ա., Սահակյան Ս.Ս., Մանկավարժություն, Երևան, 2004:
- 2 Ասատրյան Լ .Թ., Էկոլոգիական կրթության կառավարման հիմունքները, Երևան, <<Արտագերս>>, 2009:
- 3 Ասատրյան Լ .Թ., Սարգսյան Փ. Ա., Նախադպրոցական և դպրոցական տարիքի երեխաների էկոլոգիական կրթությունն ու դաստիարակությունը Երևան, <<Զանգակ-97>>, 2002: